

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Ο συγγραφέας με αφορμή την νεανική αμφισβήτηση αναφορικά με την ύπαρξη ενεργών πολιτών, εφόσον η δημοκρατία είναι σύνολο κανόνων, απαριθμεί τα ιδανικά που διακρίνουν τους πολίτες. Αρχικά, επισημαίνει την ανοχή, σε μια εποχή βίας και φανατισμού, που απειλούν την ειρήνη. Το δεύτερο ιδανικό είναι η μη βία, εξηγώντας ότι η δημοκρατία αποβλέπει στην ειρηνική επίλυση των συγκρούσεων, όπως διατύπωσε ο Πόπερ. Ως τρίτο παρουσιάζει τη διαρκή ανανέωση της κοινωνίας που οδήγησε σε ειρηνικές επαναστάσεις. Τέλος, η αδελφότητα συνιστά ιδανικό εκφυλισμένο, κατά τον Χέγκελ, από τους διαρκείς πολέμους. Καταληκτικά, η μακροβιότητα της δημοκρατίας προϋποθέτει ανάλογη στάση ζωής υλοποιούμενη με τη συνειδητοποίηση της αδελφότητας ως ενοποιητικού στοιχείου των ανθρώπων.

B1.

α. Σωστό

β. Λάθος

γ. Σωστό

δ. Σωστό

ε. Λάθος

B2.α. Δύο περιπτώσεις επίκλησης στην αυθεντία που εντοπίζονται στο κείμενο είναι:

- 3^η παράγραφος: «Ποτέ μου δεν ξεχνώ τη διδαχή του Καρλ Πόπερ, σύμφωνα με την οποία αυτό που ουσιαστικά διακρίνει μια δημοκρατική εξουσία από μια μη δημοκρατική είναι πως μονάχα στην πρώτη οι πολίτες μπορούν να ξεφορτωθούν τους κυβερνώντες χωρίς αιματοχυσίες.»

- 5^η παράγραφος: «Στο έργο του *Φιλοσοφία της Ιστορίας* ο Χέγκελ χαρακτήρισε την ιστορία ως “απέραντο σφαγείο”.»

β. Η επίκληση στην αυθεντία, γενικότερα, προσδίδει κύρος και αξιοπιστία στον λόγο του πομπού. Ειδικότερα στις παραπάνω περιπτώσεις:

- με την επίκληση στον Καρλ Πόπερ ο συγγραφέας τεκμηριώνει τη θέση του ότι μόνο σε ένα δημοκρατικό πολίτευμα οι διαφορές επιλύονται χωρίς τη χρήση βίας.
- με την επίκληση στον Χέγκελ ενισχύεται η άποψη του συγγραφέα ότι η ανθρώπινη ιστορία σε μεγάλο βαθμό χαρακτηρίζεται από ατελείωτους πολέμους.

B3.α.

1. «... δεν ξεχνώ τη διδασκαλία του Καρλ Πόπερ...»
2. «...γίνονται αντικείμενα κοροϊδίας ...»
3. «... εισήγαγαν στην ιστορία τρόπους συνύπαρξης...»
4. «... αυτός που μας εναντιώνεται...»

β. Η γλώσσα και στα δύο αποσπάσματα χρησιμοποιείται **μεταφορικά/συνυποδηλωτικά**. Η σημασία τους μπορεί να αποδοθεί ως εξής:

1. «... ο Χέγκελ χαρακτήρισε την Ιστορία ως ατελείωτο πεδίο αιματοχυσιών...»
2. «... η μικρή φλόγα της λογικής που μας καθοδηγεί...»

B4.α.

1. Δύο παραδείγματα σύνθετης δομής προτάσεων με τη χρήση υποτακτικού λόγου είναι:

«Μόνο η δημοκρατία επιτρέπει τη διαμόρφωση και την εξάπλωση των ειρηνικών επαναστάσεων, όπως συνέβη τις τελευταίες δεκαετίες με την αλλαγή στις σχέσεις των δύο φύλων, που ίσως να είναι η μεγαλύτερη επανάσταση της εποχής μας.» (4^η παράγραφος)

«Η αναγνώριση αυτού του γεγονότος είναι τόσο περισσότερο αναγκαία σήμερα, που καθημερινά συνειδητοποιούμε αυτό το κοινό πεπρωμένο και θα έπρεπε να ενεργήσουμε με συνέπεια όσο υπάρχει ακόμα αυτή η μικρή φλόγα της λογικής που φωτίζει την πορεία μας.» (6^η παράγραφος)

2. Δύο παραδείγματα προφορικότητας είναι:

Το ρητορικό ερώτημα «Αφού η δημοκρατία είναι κατά κύριο λόγο ένα σύνολο διαδικαστικών κανόνων, πώς μπορούμε να έχουμε την απαίτηση να βασιζόμαστε σε “ενεργούς πολίτες”;» (1^η παράγραφος)

Η χρήση του α' ενικού προσώπου «Ποτέ δεν ξεχνώ τη διδαχή του Καρλ Πόπερ...» (3^η παράγραφος)

β. Με τη χρήση της παρένθεσης ο συγγραφέας επεξηγεί την έννοια της αδελφότητας, δίνοντας τη μετάφρασή της στα γαλλικά, ως ένα από τα συνθήματα της Γαλλικής Επανάστασης.

γ. Η σύνταξη είναι ενεργητική.

Μετατροπή σε παθητική σύνταξη:

«...Η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων επιτρέπεται μόνο από τη δημοκρατία...».

Γ1. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

Πρόκειται για άρθρο. Συνεπώς, απαιτείται **τίτλος** (κυριολεκτικός ή μεταφορικός). Η χρήση γ' προσώπου προσδίδει αντικειμενικότητα στο λόγο και καθιστά το ύφος ουδέτερο.

Ενδεικτικός τίτλος:

«Ενεργοί πολίτες για την υπεράσπιση της δημοκρατίας»

Πρόλογος: Η δημοκρατία αποτελεί θεμέλιο λίθο για την ανάπτυξη, την πρόοδο και την ευημερία προσωπική και κοινωνική. Πρόκειται για το πολίτευμα που πηγάζει από το λαό και ασκείται προς όφελός του. Κάθε άνθρωπος οφείλει να συμμετέχει στις δημοκρατικές διαδικασίες και να υιοθετεί δημοκρατικό τρόπο ζωής, καθώς οι πολίτες με δημοκρατικό φρόνημα αποτελούν τη βάση αυτού του πολιτεύματος.

Ζητούμενο α': Ενέργειες με τις οποίες ο πολίτης κάνει πράξη τη δημοκρατία στην καθημερινότητά του

- **Δημοκρατία και διάλογος** είναι έννοιες αλληλένδετες, αφού η μία δε νοείται χωρίς την άλλη. Ο διάλογος ως μέσο συζήτησης και τρόπος ανταλλαγής απόψεων αποτελεί ταυτόχρονα το μοναδικό ειρηνικό μέσο επίλυσης διαφορών. Συνεπώς, η χρήση του συνιστά την έμπρακτη εφαρμογή της δημοκρατίας στην καθημερινή ζωή.

- Ο πολίτης με δημοκρατική συνείδηση καθημερινά σέβεται και προασπίζεται τα **θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα**. Διαπνέεται από υψηλό βαθμό ανεκτικότητας απέναντι σε συνανθρώπους και λειτουργεί απαλλαγμένος από στερεότυπα, προκαταλήψεις και ιδεολογικές τοποθετήσεις. Για να επιτευχθεί ο σεβασμός στην ελευθερία και στην αξιοπρέπεια του άλλου προαπαιτείται αυτογνωσία και εφαρμογή του αυτοελέγχου, της αυτοκριτικής και της αυτογνωσίας.

- Πρωταρχικά χαρακτηριστικά του δημοκρατικού πολιτεύματος αποτελούν επιπλέον η εκούσια υπακοή στους νόμους και η τήρηση των υποχρεώσεων εκ μέρους των πολιτών. Είναι σημαντικό ο άνθρωπος στην καθημερινότητά του να λειτουργεί με υψηλό αίσθημα ευθύνης και με εντιμότητα, προκειμένου να διασφαλιστεί η αρμονική λειτουργία της κοινωνίας.

Ζητούμενο β': Με ποιους τρόπους το σχολείο μπορεί να συμβάλλει στη διαμόρφωση ενεργών πολιτών με δημοκρατικό ήθος.

Ο ρόλος του σχολείου είναι καθοριστικός για τη διαμόρφωση του δημοκρατικού ήθους των νέων.

Πιο συγκεκριμένα:

- Κρίνεται απαραίτητο να ενισχυθεί ο ρόλος των μαθητικών κοινοτήτων ως κατεξοχήν τρόπος εξοικείωσης με τις δημοκρατικές διαδικασίες. Οι μαθητές θα συνειδητοποιήσουν ότι εκτός από δικαιώματα έχουν και υποχρεώσεις. Έτσι, στο πλαίσιο των μαθητικών συμβουλίων θα μάθουν να συνδιαλέγονται, θα έρθουν σε επαφή με την αρχή της πλειοψηφίας λόγω ψηφοφορίας και ταυτόχρονα θα συνειδητοποιήσουν την έννοια της πολυφωνίας.

- Το σχολείο μπορεί να αποτελέσει πυλώνα ανάπτυξης της δημοκρατικής συνείδησης των μαθητών. Στη διάρκεια του μαθήματος είναι αναγκαίο να αποφεύγεται ο στείρος διδακτισμός και ο διδακτικός μονόλογος. Ο δάσκαλος δεν πρέπει να λειτουργεί ως αυθεντία. Αντίθετα, οφείλει να καλλιεργεί τον διάλογο και τη συζήτηση στην τάξη, ευνοώντας με αυτόν τον τρόπο την αλληλεπίδραση των μαθητών, τη γόνιμη ανταλλαγή ιδεών και την κριτική ικανότητα .

- Η παροχή ανθρωπιστικής παιδείας γαλουχεί τους νέους με αξίες και ιδανικά και ενεργοποιεί τα ηθικά στοιχεία της προσωπικότητάς τους. Αναπτύσσονται, έτσι, αρετές, όπως η ευγένεια, η υπευθυνότητα, ο αλtruισμός, η ανεκτικότητα, συμβάλλοντας έτσι στην απόκτηση δημοκρατικού ήθους.

- Παράλληλα, είναι σημαντική η ενίσχυση μαθημάτων όπως η Κοινωνιολογία, η Πολιτική παιδεία που θα ενημερώνει τους μαθητές για τη Δημοκρατία, τις δημοκρατικές διαδικασίες και τη σημασία της ενεργητικής στάσης απέναντι στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η σύγχρονη κοινωνία .

- Τέλος, το σχολείο πρέπει να οργανώνει δραστηριότητες, όπως εθελοντικές δράσεις, ώστε να μάθει τους μαθητές να συνεργάζονται.

Επίλογος: Η δημοκρατία δεν αποτελεί απλώς ένα τύπο πολιτεύματος. Συνιστά τρόπο ζωής, η πραγμάτωση του οποίου επέρχεται μέσα από την καθημερινή πράξη.

ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΤΩΝ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

«ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ» ΚΑΙ «ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ» ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

www.floropoulos.gr

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Μ.-ΠΟΥΛΑΚΟΥ Μ.-ΧΑΝΙΩΤΗ Ν.-ΧΑΤΖΗΤΣΟΜΠΙΑΝΗ Μ.